

RECOMANDĂRI APE PENTRU CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR INSTITUȚIONALE ALE AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE ÎN DOMENIU PREVENIRII ȘI ELIMINĂRII DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURĂRII EGALITĂȚII

Autor:

Ion Schidu,

expert în drepturile omului
Asociația pentru Politica Externă

1. Introducere

În perioada 1 septembrie 2014 – 1 iunie 2015, Asociația pentru Politica Externă (APE) din Moldova și Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității al Republicii Moldova, în parteneriat cu Ambasada Finlandei în Republica Moldova au organizat 20 de seminare/cursuri de instruire în domeniul prevenirii și eliminării discriminării pentru membrii consiliilor raionale, angajații subdiviziunilor consiliilor raionale, ai primăriilor raionale și satești, precum și pentru reprezentanții societății civile și mass-mediei din centrele raionale.

La seminare au participat 657 (549 femei și 108 bărbați) în mare parte asistenți sociali, conducători ai instituțiilor de învățământ și cei ai serviciilor medicale, polițiști, jurnaliști locali, reprezentanți ai societății civile, precum și de consilieri locali.

Prin organizarea cursurilor de instruire, Asociația pentru Politica Externă din Moldova și Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității al Republicii Moldova, care este mandatat de Parlament să monitorizeze implementarea legislației în domeniu, și-a propus să asiste autoritățile publice locale în pregătirea lor pentru îndeplinirea atribuțiilor cele revin în domeniul prevenirii și eliminării discriminării și asigurării egalității.

2. Evaluarea lacunelor autorităților locale în domeniul discriminării

Ca urmare a desfășurării celor 20 de seminare pentru Autoritățile Publice Locale (APL), putem concluziona că în cadrul administrației publice locale există o cunoaștere insuficientă a cadrului legal specific domeniului prevenirii și combaterii discriminării.

Succintele sondaje desfășurate de către organizatorii seminarelor în rândul participanților arată că circa 30%¹ din participanți nici nu auziseră de Legea 121/2012 privind asigurarea egalității, pe când despre mecanismul național de asigurare a egalității

– Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (în continuare *Consiliu*) și atribuțiile acestuia, știau doar circa 2-4 persoane din 35 de participanți prezenți la seminar.

De asemenea, am putut observa că gradul de informare al participanților în domeniul nediscriminării a fost diferit în dependență de regiunea din care provin (nord, centru sau sud) precum și în dependență de nivelul autorității publice pe care îl reprezentau (comună, oraș, municipiu).

Astfel, s-a constatat că funcționarii din raioanele din nordul și centrul țării sunt mai bine informați în ceea ce privește existența și, tangențial, prevederile legii speciale în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și atribuțiile Consiliului, comparativ cu reprezentanții administrațiilor publice locale din sudul țării. Situație analoagă în cazul funcționarilor din cadrul aparatului și serviciilor desconcentrate raionale, comparativ cu cei din administrația publică locală de nivelul întâi.

Totodată, în cadrul seminarelor am constatat că însăși conceptul de discriminare, în sensul dezavantajării sau preferinței nejustificate în comparație cu altă persoană aflată în situație identică, este în general cunoscut de participanți, componentele acestuia fiind deduse de în mod participativ. Însă, pentru majoritatea participanților, informația nouă au reprezentat-o formele de discriminare, stabilite de Legea 121/2012, excepțiile de la discriminare, precum și modul de funcționare al *Consiliului*.

În cursul activităților de instruire, organizatorii au evaluat inclusiv gradul de toleranță al participanților față de anumite grupuri minoritare. Astfel, cele mai puțin contradictorii au fost discuțiile privind discriminarea femeilor și a persoanelor cu dizabilități, la extrema cealaltă fiind comunitatea LGBT și cea a persoanelor de etnie romă, care au provocat reacții aprinse în rândul participanților, în special în regiunea de sud). Trainerii au atenționat că promovarea sau practicarea discriminării de

¹ Coeficient care variază

către autoritățile publice constituie o formă gravă a discriminării, fiind pedepsită aspru.

Participanții la activitățile de instruire, care au fost reprezentați de asistenți sociali, conducători ai instituțiilor de învățământ și cei ai serviciilor medicale, polițiști, jurnaliști locali, reprezentanți ai societății civile, precum și de consilieri locali au făcut cunoștință, prin prisma menirii serviciului pe care-l reprezintă, cu atribuțiile ce le revin în domeniul prevenirii și combaterii discriminării.

A fost puse accente succinte pe prevederile specifice din Legea 121/2012 privind asigurarea egalității, Legea 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, normelor din Codul de procedură penală ce ține de investigarea motivelor de ură al infracțiunilor și celor ce țin de cerințele educaționale speciale.

Este de remarcat, totuși, că delegarea către administrațiile publice a competențelor specifice în domeniul prevenirii faptelor discriminatorii, precum și de asigurare a egalității de șanse între bărbați și femei, a fost o descoperire pentru toate localitățile.

3. Recomandări pentru autoritățile locale de consolidare a capacităților instituționale de prevenire și combatere a discriminării.

În baza chestionarelor de evaluare a seminarelor, organizatorii au constatat că rezultatul imediat al activității a fost ridicarea gradului de înțelegere privind conținutul Legii privind asigurarea egalității. Participanții au reușit să distingă formele de discriminare, excepțiile de la discriminare, precum și modul de funcționare și atribuțiile instituției naționale de prevenire și combatere a discriminării.

De asemenea, discuțiile pe marginea grupurilor cele mai des discriminate în Moldova, domeniile și situațiile în care aceasta au avut loc, precum și a cazurile concrete de discriminare examinate de *Consiliu*, au permis participanților să identifice și să rețină care sunt grupurile de risc în domeniu. Aceste discuții și prezentări, sperăm, că vor utile reprezentanților APL în prevenirea cazurilor

de discriminare în cadrul serviciilor ce le reprezintă în teritoriu.

Desigur, suntem conștienți de faptul că cunoștințele primare obținute în cadrul seminarelor respective constituie doar o premisă pentru asigurarea aplicării durabile a principiului egalității în teritoriu, iar administrația publică locală urmează să depună eforturi agregate în acest sens.

Prin urmare, considerăm esențială necesitatea continuării eforturilor întreprinse de societatea civilă și APL în vederea actualizării continue a cunoștințelor funcționarilor și reprezentanților prestatorilor de servicii publice în domeniul aplicării Legii 121/2012 privind asigurarea egalității. În acest sens, o sursă importantă de informare și de actualizarea cunoștințelor sunt deciziile Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, care vin să interpreteze normele Legii 121/2012 în diverse domenii: servicii de protecție socială, educație, relațiile de muncă, servicii medicale, etc.

În aceeași ordine de idei, în dependență de specificul serviciului public reprezentat, funcționarii din cadrul APL și angajații serviciilor desconcentrate urmează să-și consolideze cunoștințele în ceea ce privește reglementarea activității desfășurate (de ex: asigurări sociale: Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări, Legea asistenței sociale, Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități; domeniul medical: Legea privind exercitarea profesiei de medic, Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului, etc.)

În vederea evaluării gradului de beneficiere efectivă, de către grupurile minoritare și cele vulnerabile, de servicii publice, considerăm necesar de efectuat și actualizat cu regularitate cartografierea localității - colectarea datelor dezagregate privind populația din teritoriul respectiv (gen, etnie, vârstă, dizabilitate). Analiza periodică a beneficiarilor de servicii publice va permite

de a identifica grupurile ce rămân în umbră și va servi drept indicatori pentru a identifica soluțiile și întreprinde pașii ce se impun.

De asemenea, pentru evaluarea calității serviciilor publice prestate persoanelor din grupa de risc, recomandăm constituirea și aplicarea periodică a unor instrumente corespunzătoare de măsurare a gradului de satisfacție a beneficiarilor față de serviciile primite.

Însă, este extrem de important de a menține un mesaj ferm și constant, în cadrul APL și în rândul populației, privind ”o toleranță față de discriminare”.

Totodată, atragem atenția că APL îi revine un rol important și în prevenirea cazurilor de discriminare în sectorul privat. Astfel, agenții economici urmează să fie sensibilizați în ceea ce privește rolul lor în aplicarea principiului egalității în raport cu salariații săi și în special în ceea ce privește raporturile de muncă și, desigur, în raport cu beneficiarii serviciilor prestate.

Potrivit art. 16 din Legea privind asigurarea egalității, de competența autorităților publice este și contribuirea la educarea și sensibilizarea populației în vederea interzicerii discriminării în domeniile de competență. Astfel, activități și produse informative urmează a fi oferite sistematic populației, preferabil după categoriile de servicii publice prestate sau care ar informa despre drepturile cetățenilor, în raport cu APL sau sectorul privat.

În această ordine de idei, menționăm asupra oportunității desfășurării periodice a activităților informative și culturale menite să promoveze diversitatea, toleranța și incluziunea față de reprezentanții minorităților etnice, religioase, comunitatea LGBT, persoanele cu dizabilități, grupurile vulnerabile, etc.

În desfășurarea activităților menționate, este importantă promovarea parteneriatului cu sectorul asociativ și cel privat. Activitățile comune va contribui la dezvoltarea unei comunicări firești dintre ONG-urile locale, populația și APL în vederea identificării și

abordării exhaustive și agregate a problemelor ce vizează încălcarea drepturilor omului, și va duce la optimizarea cheltuielilor suportate de APL în acest proces.

Este important ca planificarea bugetară publică să aibă în vizor obiectivele de promovare a nediscriminării și egalității. Astfel, APL urmează să aloce în bugetele locale surse necesare pentru desfășurarea activităților și efectuarea angajărilor ce se impun (spre ex. pt crearea unităților de gender, prevăzute de Legea privind asigurarea egalității de șanse între bărbați și femei sau angajarea mobilizatorilor comunitari, conform Planului de acțiuni privind susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pentru anii 2011-2015).